

MBD. VAIG. a. a. O. = अरि, शत्रु u. s. w. AK. 2, 8, 4, 11. H. 728. H. an. MBD. HALAJ. 2, 300. VAIG. a. a. O. परे ऽर्वरे उभया अमित्राः RV. 2, 12, 8. 41, 8. 3, 18, 2. अर्थः परस्यात्तरस्य तरुषः 6, 15, 3. न यत्परो नात्तरस्तुत्यात् 6, 63, 2. अतो या सेना महतः परेषाम्भ्यैति नः VS. 17, 47. AV. 3, 1, 1. 5, 20, 8. पर उ परस्मा ऋत्वे प्रयच्छति CAT. Br. 2, 6, 4, 9. 9, 5, 3, 3. 10, 4, 3, 26. 5, 2, 5. RV. PAIT. 15, 8. स्वराष्ट्रे पर एव च M. 9, 312. स्वमांसं परमांसेन यो वर्धयितुमिच्छति 8. 52. आत्मनश्च परस्य च R. 6, 9, 12. परस्यैव च योषितम् M. 4, 183. परपत्नी 2, 129. परस्य दण्डं नोद्यच्छेत् 4, 164. N. 11, 5. 26, 22. Hip. 4. 3. R. 1, 7, 6. 2, 26, 36. परकरगत Spr. 718. इह लोके हि धनिनां परो ऽपि स्वज्ञानयते 432. अयं निन्नः परो वेति गणना लघुचेतसाम् 203. BRIG. P. 6, 16, 42. स्वयं नष्टः परानपि नाशयितुमिच्छसि PRAB. 82, 4. मूलपुरुषावसाने संपदः परमुपतिष्ठति ÇAK. 91, 13. 64, 8. यस्तु — संग्रामे कृत्यते परैः M. 7, 94. MBH. 3, 15694. यदा परे तु बलिनः स्वपत्तश्चैव दुर्बलः 13, 221. RAEG. 3. 21. 7, 88. 17, 59. कः परः प्रियवादिनाम् Spr. 744. उत्तिष्ठमानस्तु परो नोपेक्ष्यः 448. — f) verschieden: अतो त्वदन्यो न सनातनः पुमान्भवात्र देवात्पुरुषोत्तमात्परः PRAB. 114, 7. 8. P. 8, 3, 4 ist परस् als praep. aufzufassen. — g) mit einem Ueberschuss versehen: परं शतम् (परःशतान् 72, 25 GORR.) mehr als hundred R. 2, 70, 29. पराः कोटयः PRAB. 91, 9. परम् vor dem Zahlwort erstarrt. परं सक्तैः MBH. 12, 1416. In der Stellé: आयुस्तत्र च मर्त्यानां परं त्रिंशद्भिव्यति HARIV. 11210 ist परम् adv. höchstens. Vgl. परःशत. परःसक्त, aus denen jene Formen entstanden sind. — h) als Rest übriggeblieben: किं तस्य च्छगलस्यास्ति मांसशेषो ऽत्र कश्चन ॥ शृङ्गे परे स्तः KATHA. 39, 16. — 4) besorgt um Etwas (loc.): नूनं न ते जनः कश्चिदस्ति निश्चयेसे परः । निवारयति यो न त्वां कर्मणो ऽस्माद्दिर्गार्कतात् ॥ R. 5, 24, 13. — 2) m. a) (ergänze प्रक) ein subsidiärer Somagraha TS. 3, 3, 1. 7, 3, 10, 1. — b) N. pr. mit dem patron. Āt-ṅāra, ein König von Koçala CAT. Br. 13, 5, 4, 4. PAÑĀV. Br. 25, 16, 3. KATH. 22, 3. ÇĀKH. ÇR. 16, 9, 11. 13. N. pr. eines Fürsten (ohne nähere Bezeichnung) MBH. 1, 227. eines Sohnes des Samara HARIV. 1063. — c) (ergänze प्रासाद, वास) N. des Palastes der Mitravindā HARIV. 8986. — 3) f. अ) eine best. Pflanze (बन्ध्याकर्कोटकी) RĀGAN. im ÇKDB. — b) N. pr. eines Flusses MBH. 6, 327 (VP. 182; पारा v. l.). — c) नाभिरूपमूलाधारत्प्रथमोदितनादस्वप्नवर्णाः । यथा । मूलाधारत्प्रथममुदितो यस्तु भावः पराध्यः (warum fem.?) । इत्यलंकारकौस्तुभे १ किरणः ॥ ÇKDB. — 4) n. a) die entferntere —, weitere Bedeutung eines Wortes: प्रयोगस्य परम् ÇAIM. 1, 11. = तात्पर्यक (adj.!) Schol. पाणिशब्दे बाहुपरः KULL. zu M. 8, 2. धर्मशब्दे ऽत्र दृष्टदृष्टार्थानुष्ठेयपरः ders. zu 7, 1. — b) वायोः परम् N. eines Sāman Ind. St. 3, 235. a. — Nach unserem Dafürhalten steht पर in keinem etymologischen Zusammenhange mit अपर, sondern geht wie परम्, परा, परि und प्र auf 2. पर zurück. Nach dem Schol. zu P. 3, 3, 37 ist पर m. auch nom. act. von पर (पृ). Vgl. परम्, परे परेणा, अवरस्पर, तत्पर, देव डा०. परं उरु (परम् + उरु) adj. f. उर्वो aussen —, oben breit CAT. Br. 3, 4, 4, 26. — Vgl. परावरणम्. परश्रकशतगाथ adj. ausser (परम्) hundred Veda-Versen auch Gāthā enthaltend AIR. Br. 7, 18; vgl. परिःशतगर्गाथ ÇĀKH. ÇR. 15, 27, 7. परःकल (परम् + कल) adj. mehr als schwarz. — dunkel, überaus dunkel: यन्नीलं परःकलम् ŚĀND. Up. 1, 6, 5. ३प 3, 4, 3. IV. Theil.

परःपुंसो (परम् + पुंस्) adj. f. die sich am Ehemann nicht genügen lässt: पत्नी CAT. Br. 1, 3, 4, 21. परःपुरुष (परम् + पुं) adj. über Manneshöhe gehend ÇĀKH. ÇR. 17, 1, 16. परक = पर am Ende eines adj. comp.: इतिशब्दपरक worauf das Wort इति folgt P. 1, 4, 62, Sch. उद्यपरक Sch. zu P. 6, 1, 100. 4, 93. परकर्मन् (पर + कं) n. eine Dienstleistung für Andere: °कर्मकारोत् that Dienste für Andere KĪM. NITIS. 14, 50. °कर्मनिरत Lohndiener VA- RĀH. BRH. S. 67, 36. परकार्य (पर + कार्य) n. die Angelegenheit eines Andern, eine fremde Sache Spr. 939. PAÑĀT. I, 407. परकीय (von पर) adj. f. अ) einem Fremden —, einem Andern gehörig, fremd; feindlich gaṅga गङ्गादि zu P. 4, 2, 188. KĀR. 2 zu P. 4, 3, 60. °निपानेषु M. 4, 201. अर्थो हि कन्या परकीय एव ÇĀK. 97. Z. d. d. m. G. 7, 300, N. 2. प्रकृतय आत्मीयाः, परकीयाः KĪM. NITIS. 8, 70. परकीया eines Andern Weib oder ein Mädchen, über welches Andere (wie z. B. der Vater) zu verfügen haben, SĪH. D. 45, 3. Davon nom. abstr. परकीयात् n. 15. परकृति (पर + कृ) f. die That —, die Geschichte —, das warnende Beispiel eines Andern MÜLLER in Z. d. d. m. G. IX, L. परक्रम (पर + क्रम) m. Krama des folgenden (zweiten) Buchstabens einer Consonantenverbindung RV. PAIT. 1, 5. 6, 2. 12. 18, 18. परक्राथिन् (पर + क्रा) m. N. pr. eines Helden auf Seiten der Kuru MBH. 7, 6852. परक्राति (पर + क्रा) f. die grösste Declination, die Neigung der Ekliptik SŪRĀS. 11, 9. परनुद्गा (पर + नु) f. pl. wohl die überaus winsigen —, kleinen Veda-Verse: तथैव तैत्तिरीयाणो परनुद्गा इति स्मृतम् VIJU-P. in Verz. d. Oxf. 36, a, 14; vgl. (शेषयः) लुद्गसूक्ताः, मद्गसूक्ताः u. लुद्ग 1, a. परनेत्र (पर + नेत्र) n. 1) eines fremden Feld M. 8, 241. 9, 49, 51. — 2) eines Fremden Acker so v. a. eines Andern Weib M. 3, 175. — 3) eines Andern Leib KĀC. zu P. 5, 2, 92. परगत (पर + गत) adj. bei einem Andern —, bei seinem Nächsten sich findend. — daseiend: न च तप्यति दात्तात्मा दृष्ट्वा परगतां श्रियम् MBH. 3, 15392. परगामिन् (पर + गा) adj. einem Andern zu Gute kommend, auf einen Andern sich beziehend: क्रियाफल Schol. zu P. 1, 3, 72. fgg. von Adjectiven AK. 3, 6, 8, 44. परगुण (पर + गुण) adj. f. अ) einem Andern —, dem Feinde Vortheil bringend: अथ वा वै परगुणो बुद्धिं प्रत्यादिशति नः R. 5, 81, 44. परग्रन्थि (पर + ग्रं) m. Gelenk (das äusserste Ende eines Gliedes) HĀR. 207. परचक्र (पर + चक्र) n. des Feindes Heer MBH. 1, 6209. °सूदन BuIG. P. 9, 15, 31. स्वनपरचक्रपीडित VARĀH. BRH. S. 3, 15. 29. 20, 3. 32, 12. 37, 6. 43. 20. 38. 48; nach dem Schol. so v. a. ein feindlicher Fürst. Verz. d. B. H. No. 880. स्वपरचक्र AK. 2, 8, 1, 30. H. 302. परचित्तज्ञान (पर - चित्त + ज्ञान) n. die Kenntniss der Gedanken Anderer VJURP. 38. BOARNOUF in Lot. de la b. l. 821. 1. परच्छन्द (पर + च्छन्द) m. der Wille eines Andern BuIG. P. 3, 31, 25.